

Годлевская В. Ю., кандидат исторических наук, доцент кафедры общественно-политических наук, Винницкий национальный технический университет (Украина, Винница), maolpava@yandex.ru

Тенденции развития испанской архитектуры в поставторитарный период

Основная цель публикации заключалась в том, чтобы на основе проработки соответствующих источников, проанализировать особенности развития испанской архитектуры в поставторитарный период. Ликвидация авторитарного режима определила новые тенденции в развитии архитектуры. Особенности мастерства испанских архитекторов заключались в способности объединить национальные традиции с современным архитектурным видением. Лучшие произведения испанских архитекторов (С. Калатрава, Р. Бофилль, Р. Монео, К. Ферратер, Ф. Менис) в конце XX века неоднократно становились победителями международных конкурсов. Для защиты своих прав и поддержки отечественных архитекторов с середины 70-х годов активно создавались профессиональные союзы в соответствии с законом, принятым в феврале 1974 г. Государственная власть формировала соответствующие учебные программы для подготовки архитекторов, открывались учебные центры, выделялись немалые средства на реализацию очень смелых проектов и т. д. Однако, не во всех регионах указанные процессы происходили на одинаковом уровне.

Ключевые слова: Испания, демократизация, культура, архитектура, с. Калатрава, Р. Бофилль, Р. Монео.

Godlevska V. Yu., candidate of historical Sciences, assistant Professor, Vinnitsa national technical University, Department of political Sciences (Ukraine, Vinnitsa), maolpava@yandex.ru

Trends in the development of Spanish architecture in the post-authoritarian period

The main purpose of the publication was to analyze the peculiarities of the Spanish architecture in the post-authoritarian period. Elimination of the authoritarian regime established new trends in architecture. Spanish architects have the ability to combine national traditions with modern architectural vision. The best works of Spanish architects in the late twentieth century became winners of international competitions (S. Calatrava, R. Bofill, R. Moneo, C. Ferrater, F. Menis). To protect their rights and to support domestic architects from the mid 70s to actively establish trade unions in accordance with the law, adopted in February 1974. State power has shaped the relevant training programs to prepare architects, open learning centers, allocated considerable funds for the very daring projects, etc. However, not all regions of these processes occur at the same level.

Keywords: Spain, democratization, culture, architecture, S. Calatrava, R. Bofill, R. Moneo.

* * *

УДК 364-7.2-46: 93

Губерт Ю. Г.
аспірантка кафедри політичних наук, Київський національний університет будівництва і архітектури (Україна, Київ), gubert@ukr.net

Діяльність благодійних організацій України з подолання дитячої безпритульності й допомоги сиротам у 1990–2000-х роках (на прикладі фундації “Отчий дім”)

Мета статті – дослідити діяльність благодійних організацій щодо подолання дитячої безпритульності та допомоги дітям-сиротам у період державної незалежності України (на прикладі фундації “Отчий дім”). У дослідженні використовувалися методи: хронологічний, періодизації, узагальнення. Отримання інформації здійснювалось із застосуванням методів аналізу документів, інтерв’ювання, статистичного аналізу. Боротьба з дитячою безпритульністю у 1990-х роках розпочалася з діяльності окремих груп людей за відсутності підтримки державних органів. Нині центр роботи благодійних організацій змістився в бік допомоги дітям-сиротам. Діяльність фундації “Отчий дім” свідчить, що результатів можна досягти шляхом реалізації багатопланових програм з адаптації в суспільстві середовища, повернення дітей до біологічних сімей або всиновлення, реабілітації батьків тощо. Нині ця робота ведеться в партнерстві з державними органами.

Ключові слова: безпритульність, діти-сироти, доброчинність, благодійна організація, центр соціальної опіки, дитячий будинок сімейного типу, реабілітація.

Дитяча безпритульність та сирітство є гострими проблемами суспільства. Опинившись без нагляду, діти потрапляють в наркотичну, токсичну залежність, стають об’єктами насилля та експлуатації, їх залучають до злочинів. Значна роль у розв’язанні цих проблем нале-

жить недержавним організаціям. Тому дослідження діяльності благодійних організацій у цій сфері є актуальним.

Сирітство і безпритульність були об’єктом досліджень. Н. Касьянова [6], А. Зінченко [4], Л. Олянич [11] вивчали історію дитячої безпритульності в радянській Україні. Розвиток сімейних форм виховання сиріт вивчала І. Ченбай [18]. Але дослідження діяльності благодійних організацій з вирішення проблем безпритульності та сирітства в часи незалежності фактично відсутні.

Метою статті є дослідити діяльність благодійних організацій щодо подолання дитячої безпритульності та допомоги дітям-сиротам у період державної незалежності України (на прикладі міжнародної благодійної фундації “Отчий дім”). Це одна з найбільших таких організацій. У 2001 р. представники Ради Європи визнали Центр соціальної опіки дитини “Отчий дім” одним із найкращих дитячих закладів у Східній Європі. У 2011 р. “Отчий дім” став призером конкурсу “Благодійник року” [18].

Джерельну базу дослідження становлять документи Міжнародної благодійної фундації (далі – МБФ) “Отчий дім”, акти органів влади, зокрема Держпрограма подолання дитячої безпритульності і бездоглядності на 2006–2010 роки [15], Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року” [17], закони України тощо. Оскільки в статті здійснено спробу вперше дослідити цей аспект історії України, важливими були бесіди автора з працівниками, вихованцями “Отчого дому”, держфункціонерами.

В ході дослідження автором використано такі методи як хронологічний, періодизації, узагальнення. Отримання даних здійснювалось з використанням методів аналізу документів, інтерв’ювання, статистичного аналізу тощо.

На рівні повсякденної свідомості безпритульною вважається дитина без постійного місця проживання. Але благодійні організації на зламі 1990–2000-х років зіштовхнулися з ширшою категорією дітей, які, маючи домівки, певний час проживали поза родиною. Тому складно чітко розмежувати безпритульних та бездоглядних. Доречніше об’єднати їх у групу “діти вулиці”. Дитячий фонд ООН ЮНІСЕФ відносить до цієї категорії: дітей, які не спілкуються з власними родинами і живуть у тимчасових сховищах; дітей, які підтримують контакт із сім’єю, але через бідність, експлуатацію та зловживання щодо них проводять більшу частину дня і ночі на вулиці; вихованців інтернатів та притулків, які втекли з них і перебувають на вулиці [14, с. 4].

В останні десятиліття радянської влади безпритульність не була масовою. Але через економічну кризу на зламі 1980–1990-х років вона стала такою. За оцінками ЮНІСЕФ, в Україні в цей час було кілька сотень тисяч безпритульних дітей 10–19 років [19]. Водночас скорочуються ресурси держави. Тому розв’язання проблеми безпритульності потребує участі суспільства. Відповідно на масову безпритульність стала небайдужість громадян. Їх доброчинна діяльність трансформувалась від особистої ініціативи та організації обідів і нічліжок для “дітей вулиці” до започаткування фундацій, що нині впроваджують комплексні програми реабілітації. Так, всеукраїнський проект з усиновлення “Ти будеш знайденим” розпочався з організації обідів у Слов’янську. З

дітьми, які потрапили в токсичну, алкогольну чи наркотичну залежності, працює центр “Республіка Плілігрим” (Маріуполь) [10].

З часом постало питання про розширення напрямів діяльності. “Діти вулиці” потребували житла, їжі, одягу, медичної допомоги. Одноразової допомоги було замало. Майбутні засновники “Отчого дому” з 1996 р. орендували приміщення для роботи з дітьми. У двокімнатній квартирі по вул. Борщагівській розпочали денний прийом безпритульних дітей – їм надавали місце для ночівлі, емоційну та фізичну допомогу. У середньому в 1996 р. тут мешкало 17 дітей і ще 20 приходили вдень для отримання допомоги [16]. Паралельно тривала робота з “дітьми вулиці”, зокрема організація денних стаціонарів, благодійних ідалень [1].

Але ця діяльність в 1990-х роках наражалася на труднощі через недостатнє законодавче регламентування. Закон про благодійну діяльність прийняли лише в 1997 р. [3], тому діяльність з допомоги безпритульним органи правопорядку інколи розцінювали як незаконну, а спроби зареєструвати благодійні організації наштовхувалися на відмови [1]. Відтак деякий час благодійництво базувалося на проявах людяності волонтерів, інколи правоохоронців, які, розуміючи “неправомірність” цієї діяльності, але керуючись здоровим глуздом, не перешкоджали їй. Саме правоохоронці допомогли зробити перші кроки з легалізації роботи МБФ серед безпритульних. Вплинули й контакти з міжнародними організаціями, які надавали фінансову допомогу майбутнім засновникам МБФ [8].

4 січня 1999 р. Мін’юст зареєстрував МБФ “Отчий дім” (номер запису в Єдиному реєстрі – 36052). Статутною метою було надання допомоги державі у порятунку безпритульних дітей. З часом акценти діяльності МБФ змінилися, оскільки проблема дитячої безпритульності стала поступово вирішуватися. За словами Ю. Павленка, найгірших її форм нині в Україні немає [13]. В останні роки основна діяльність МБФ була спрямована на реабілітацію сиріт та дітей із неблагополучних сімей, з часом спектр сфер діяльності розширився. Нині фундація реалізує 16 проєктів у різних регіонах.

“Отчий дім” працює за напрямками, що забезпечують комплексне вирішення проблем сиріт та сприяють корекції їх способу життя, здійснює підтримку соціально уразливих верств. Кожен з таких напрямів включає комплекс програм, завдяки яким здійснюється амбітна мета “Отчого дому”: “Допомогти дитині в складних життєвих обставинах і тим самим змінити покоління, збудувати майбутнє і створити історію” [9]. У рамках статті неможливо проаналізувати усі напрями. Ми зосередимо увагу на програмах, що пов’язані безпосередньо з дітьми, які опинились у складних ситуаціях.

Програму “Надія Плілігрима” започатковано у 2003 р. Її завдання – сприяння психосоціальної реабілітації, релігійне виховання, формування системи цінностей. Творити добро, допомагати ближнім, будувати стосунки з однолітками дітей навчають в таборах, у турпоходах, на екскурсіях. За словами глави МБФ Р. Корнійка, цю сукупність заходів можна охарактеризувати як “педагогіку пригод”: “Коли ти пливеш у човні, потрібно разом гребти, у поході разом вогнище розпалювати,

разом у наметі спати, подати руку – допомогти підвестися, і це дуже зближує” [5].

У 2000 р. при МБФ було зареєстровано Центр соціальної опіки дитини. Перший його корпус було споруджено в с. Петрівському (передмістя Києва). Тоді тут мешкали 53 дитини. Пізніше центр було визнано найкращим дитячим будинком у Східній Європі. Подальший розвиток проєкту свідчить про нові тенденції. Масштабність проєктів потребує значних ресурсів, відтак поступово ця діяльність формується на принципах державно-приватного партнерства. У 2011 р. на базі Центру соціальної опіки дитини було відкрито державний Київський обласний центр соціально-психологічної опіки дітей “Отчий дім” [1]. Завдання центру – комплексна допомога дитині, позбавленій батьківського піклування. Діти з неблагополучних сімей, колишні безпритульні після проходження реабілітації повертаються в біологічні сім’ї, можуть бути всиновленими або переведяться до Центру сімейного виховання “Моя сім’я”. Останній фінансується МБФ “Отчий дім”.

Одним з етапів реабілітації є перебування в літньому таборі. Перший табір було організовано в 1998 р. Тривалий час він функціонував на р. Десенка, а з 2008 р. в Керчі влітку працює табір “Острів Скарбів”. До нього щороку направляють до 30 дітей; упродовж 2 місяців їх знайомлять з етичними нормами, прищеплюють навички життя в суспільстві, допомагають позбутися шкідливих звичок, оздоровлюють.

Решту року діти перебувають безпосередньо в Центрі соціальної опіки (з 2011 р. – соціально-психологічної реабілітації Київської обласної служби у справах дітей). З ними працюють педагоги, психологи, логопеди, дефектологи. Так долається низка психологічних проблем, педагогічна занедбаність; діти мають змогу навчатися в школі, відвідують гуртки, займаються спортом, готуючись до переходу до сімейних форм виховання.

Програма “Бумеранг” – комплекс заходів, що формують світогляд, сприяють виробленню позитивного мислення, правильної самооцінки, цілеспрямованості. Це особлива педагогіка, що формувалася відповідно до потреб дітей, які потрапляли до Центру і яким не завжди можна було допомогти звичними методами. Пошук методик додання психологічних проблем сприяв створенню навчально-виховних програм, запозиченню зарубіжного досвіду. Значна увага приділяється подоланню так званих “сирітських синдромів”, сирітського способу мислення (“Ви нам винні”), формуванню схильності до доброчинності, усвідомлення своєї значущості.

Реалізація програми “Моя сім’я” розпочалася у 2003 р. в рамках Центру соціальної опіки, а у 2008 р. було зареєстровано організацію “Центр сімейного виховання “Моя сім’я”. Її завдання – адаптація до повернення в біологічну сім’ю або всиновлення. Центр розрахований на 50 дітей. Вони знайомляться з моделлю сімейних стосунків, навчаються в школах, здобувають професію. Центр має 6 п’ятикімнатних квартир, де живуть подружні пари, які беруть на виховання дітей. Перш ніж довірити їх подружжю, з ним проводять співбесіди, тестування, навчання, а потім укладають контракт, і подружжя, оселившись у Центрі, бере на виховання 6–8 дітей. Сім’я працює за підтримки Центру [7].

У 2006 р. було започатковано програму всиновлення “Нова сім’я”. Усиновлювачам надається юридична допомога, проводяться консультації. Повернення в родину є серед пріоритетів МБФ. За неможливості повернути дитину біологічним батькам проводиться пошук прийомної сім’ї або всиновлювачів. За роки роботи МБФ 43 дитини було всиновлено, 59 – повернуто до біологічних сімей, 17 – взято під опіку, 35 – вийшли в самостійне життя [7]. У 2009 р. в рамках програми “Дитячий будинок сімейного типу” за підтримки МБФ у Радомисльській Житомирській області було відкрито будинок сімейного типу сім’ї Кришенків, де нині проживають 8 дітей 9–17 років.

Важко переоцінити роль профілактичної роботи з запобігання сирітству. У 2011 р. в м. Ватутіне Черкаської області почав діяти Центр матері і дитини. Вагітним жінкам, які опинилися в скрутних обставинах, надають психологічну та матеріальну підтримку, запобігаючи відмові від новонароджених. Центр розрахований на 16 матерів. На час написання статті там мешкали 3 жінки, які зазнали насилля, та 10 вагітних. Неповдалі розташований будинок “Джерело любові” для людей похилого віку, якими теж опікується “Отчий дім”. Така близькість має свої цілі, оскільки літні жінки допомагають молодим в догляді за дітьми, порадами, досвідом [1].

Чільне місце в діяльності МБФ посідає реабілітація батьків. Багато дітей, що потрапляють до Центру соціальної опіки, вилучені з неблагополучних сімей. Тож фундація працює з центрами реабілітації батьків, аби забезпечити дитині повернення до біологічної сім’ї. Ця діяльність свідчить, що батьки, у яких дитину було остаточно вилучено, мають менше шансів повернутися до нормального життя (2–3%), ніж ті, у яких діти залишаються (до 50%), що ще раз підтверджує актуальність збереження біологічної родини [1].

Проект “Зігрій промінчиком душі” спрямований на порятунок сімей, що потрапили в складні обставини. Кількість родин, якими опікується МБФ, перевищила 200 [9]. Кожна отримує психологічну, правову, інформаційну, матеріальну допомогу. Проект реалізується створеною з ініціативи МБФ міжнародною організацією “Посланець миру” у співпраці з держорганами та партнерськими організаціями в Києві. Це лише одна з її програм, завдяки якій понад 10 тис. сиріт, інвалідів, хворих отримують гуманітарну допомогу.

Здійснений аналіз дає підстави для певних узагальнень.

1. Боротьба з дитячою безпритульністю в Україні, сплеск якої припав на 1990–ті роки, розпочалася з діяльності окремих груп небайдужих людей та благодійних організацій за відсутності підтримки державних органів.

2. Нині, коли проблему дитячої безпритульності значною мірою вирішено, центр роботи благодійних організацій змістився в бік соціалізації дітей-сиріт.

3. Приклад діяльності МБФ “Отчий дім” показує, яких результатів можна досягти шляхом реалізації конкретних багатопланових програм з корекції способу життя сиріт та дітей із неблагополучних сімей, повернення їх до біологічних сімей або всиновлення, реабілітації батьків тощо.

4. Нині діяльність благодійних організацій здійснюється в тісному партнерстві з державними органами.

Список використаних джерел

- Архів Ю. Губерт Аудиозапис інтерв’ю з Корнійко Р. І. 15 квітня 2012 р.
- Віхи історії “Отчого Дому” [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://otchiy-dim.org/ua/about/5>.
- Закон України “Про благодійництво та благодійні організації” № 531/97-ВР від 16 вересня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 46. – Ст. 292.
- Зінченко А. Г. Дитяча безпритульність в радянській Україні в 20-х – першій половині 30-х років ХХ століття : автореф. дис. канд. іст. наук : 07.00.01 / А. Г. Зінченко ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 2002. – 17 с.
- Інтерв’ю з Романом Корнійко [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.shpu.com.ua/index.php/media-info/arkhiv-novin/10-interv-yu-z-romanom-kornijko>.
- Касьянова Н. М. Боротьба з безпритульністю та бездоглядністю в Донбасі (1943–1953 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Н. М. Касьянова ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2010. – 19 с.
- Корнійко Р. І. Мифы, страхи и правда про усыновление / Р. И. Корнійко [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.houseofbreadchurch.org/content.php?id=1080>
- Корнійко Р. І. Інтерв’ю с президентом фундації “Отчий Дім” Романом Корнійко [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/society_digest/43899/
- Міжнародна благодійна фундація “Отчий Дім”: Діючі проекти [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://otchiy-dim.org/ua/projects>.
- Мохненко Г. Непедагогическая поэма / Мохненко Г. – К. : Изд. ХББ св. ап. Павла, 2010. – 432 с.
- Олянич Л. В. Створення та діяльність Всеукраїнського товариства “Друзі дітей” (1924–1936 рр.) : організаційний статус, структура та функції : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Л. В. Олянич ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2008. – 16 с. – укр.
- Національний конкурс “Благодійник року”. Переможці 2011 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blagodijnyk.org.ua/doc/w2011.html>
- Павленко: Найгірші форми безпритульності в Україні подолано: Інтерв’ю Уповноваженого Президента України з прав дитини [Електронний ресурс] / Павленко Ю. О. – Режим доступу : http://tvi.ua/new/2013/05/31/yuriy_pavlenko_nayhirshi_formy_bezprytulnosti_v_ukrayini_podolani
- Пескіна Л. Діти вулиці: інформаційний покажчик / Л. Пескіна ; К. : Вид-во Управління культури Шевченківської районної в м. Києві державної адміністрації, 2005 – 16 с.
- Про затвердження Державної програми подолання дитячої безпритульності і бездоглядності на 2006 – 2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2006 р. № 623 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
- Роман Корнійко про сиріт [Електронний ресурс] / Р. Корнійко. – Режим доступу : <http://www.invictory.tv/issue5727.html>.
- Указ Президента України “Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 року” № 609/2012 від 22 жовтня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/609/2012>.
- Ченбай І. В. Становлення і розвитку в Україні сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (40-і роки ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / І. В. Ченбай ; ДВНЗ “Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди”. – Переяслав-Хмельницьк., 2010. – 20 с.
- ЮНІСЕФ нарахував в Україні у 10 разів більше безпритульних підлітків, ніж офіційна статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/News/36520>

References

- Arhiv Yu. Gubert Audiozapis interv'yu z Kornijko R. I. 15 kvitnya 2012 r.
- Vihi istoriyi “Otchogo domu” [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: <http://otchiy-dim.org/ua/about/5>.
- Zakon Ukrayini “Pro blagodiynitstvo ta blagodiyni organizatsiyi” № 531/97-VR vid 16 veresnya 1997 roku // Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukrayini. – 1997. – № 46. – st. 292.
- Zinchenko A. G. Dityacha bezpritulnist v radyanskiy Ukraini v 20-h – pershiy polovini 30-h rokov XX stolittya: Avtoref. dis. kand. ist. nauk : 07.00.01 / A. G. Zinchenko ; Odes. nats. un-t im.

I. I. Mechnikova. – O., 2002. – 17 s.

5. Interv'yu z Romanom Korniyko [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: <http://www.shpu.com.ua/index.php/media-info/arkhiv-novin/10-interv-yu-z-romanom-korniyko>.

6. Kasyanova N. M. Borotba z bezpritulnystyu ta bezdoglyadnystyu v Donbasi (1943–1953 rr.): avtoref. dis. kand. ist. nauk : 07.00.01 / N. M. Kasyanova ; Donets. nats. un-t. – Donetsk, 2010. – 19 s.

7. Korniyko R. I. Mifyi, strahi i pravda pro usynovlenie / R. I. Korniyko [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu : <http://www.houseofbreadchurch.org/content.php?id=1080>

8. Korniyko R. I. Interv'yu s prezidentom fundatsiyi "Otchiy dim" Romanom Korniyko [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu : http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/society_digest/43899/

9. Mizhnarodna blagodiyna fundatsiya "Otchiy dim": diyuchi proekti [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: <http://otchiy-dim.org.ua/projects>.

10. Mohnenko G. Nepedagogicheskaya poema / Mohnenko G. – K. : Izd. HBB sv. ap. Pavla, 2010. – 432 s.

11. Olyanich L. V. Stvorenniya ta diyainist VseukraYinskogo tovaristva "Druzi ditey" (1924–1936 rr.): organizatsiyniy status, struktura ta funktsiyi : avtoref. dis. kand. ist. nauk : 07.00.01 / L. V. Olyanich ; Hark. nats. un-t Im. V. N. Karazina. – H., 2008. – 16 s. – ukp.

12. Natsionalniy konkurs "Blagodylnik roku". Peremozhtsi 2011 roku. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://blagodijnyk.org.ua/doc/w2011.html>

13. Pavlenko: Naygirshi formi bezpritulnosti v Ukraini podolano: Interv'yu Upovnovazhenogo Prezidenta UkraYini z prav ditini [Elektronniy resurs] / Pavlenko Yu. O. – Rezhim dostupu: http://tv.ua/new/2013/05/31/yuriy_pavlenko_nayhirshi_formy_bezpritulnosti_v_ukrayini_podolani

14. Peskia L. Diti vulitsi: Informatsiyniy pokazhchik / L. Peskina. – K. : Vid-vo Upravlinnya kulturi ShevchenkIvskoyi rayonnoyi v m. Kievi derzhavnoyi administratsiyi, 2005 – 16 s.

15. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi programi podolannya dit-yachoyi bezpritulnosti i bezdoglyadnosti na 2006 – 2010 roki: Postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 11.05.2006 r. # 623 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : www.rada.gov.ua.

16. Roman Korniyko pro sirit [Elektronniy resurs] / R. Korniyko. – Rezhim dostupu : <http://www.invidtory.tv/issue5727.html>.

17. Ukaz Prezidenta Ukraini "Pro Natsionalnu strategiyu profilaktiki sotsialnogo siritstva na period do 2020 roku" № 609/2012 vid 22 zhovtnya 2012 roku [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/609/2012>.

18. Chenbay I. V. Stanovlennya i rozvitok v Ukraini simeynih form vihovannya ditey-sirit ta ditey, pozbavlenih batkivskogo pikl-vannya (40-I roki XX st. – poch. XXI st.): avtoref. dis. kand. ped. nauk : 13.00.01 / I. V. Chenbay ; DVNZ "Pereyaslav-Hmel'nits. derzh. ped. un-t Im. G. Skovorodi". – Pereyaslav-Hmel'nits., 2010. – 20 s.

19. YuNISEF narahuvav v Ukraini u 10 raziv bil'she bezpritulnih pidlitkiv, nizh ofltsiyina statistika [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://tyzhden.ua/News/36520>

Губерт Ю. Г., аспирантка кафедри політичних наук, Київський національний університет спортивної архітектури (Україна, Київ), gubert@ukr.net

Деятельность благотворительных организаций Украины по преодолению детской беспризорности и помощи сиротам в 1990 – 2000-х годах (на примере фундации "Отчий дом")

Цель статьи – исследовать деятельность благотворительных организаций по преодолению детской беспризорности и помощи детям-сиротам в период государственной независимости Украины (на примере фонда "Отчий дом"). В исследовании использовались методы: хронологический, периодизации, обобщения. Получение информации осуществлялось с применением методов анализа документов, интервьюирования, статистического анализа. Борьба с детской беспризорностью в 1990-х годах началась с деятельности отдельных групп людей при отсутствии поддержки государственных органов. Сейчас центр работы благотворительных организаций сместился в сторону помощи детям-сиротам. Деятельность фундации "Отчий дом" свидетельствует о том, что результатов можно добиться путем реализации многоплановых программ по коррекции образа жизни, возвращению детей в биологические семьи или усыновлению, реабилитации родителей и т. д. Сейчас эта работа ведется в партнерстве с государственными органами.

Ключевые слова: беспризорность, дети-сироты, благотворительность, благотворительная организация, центр социальной опеки, детский дом семейного типа, реабилитация.

Hubert J. G., graduate student of political science. Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine, Kiev), gubert@ukr.net

Activities of charitable funds in Ukraine for overcoming child's homelessness and helping orphans in 1990-2000 years (based on example of the work of foundation "Father's House")

The purpose of the article is to investigate the activities of charitable organizations in overcoming child's homelessness and orphanhood in the period of independence of Ukraine (using as example the foundation "Father's House"). Used methods of exploring are chronological, periodization, generalization. Also information was find using the methods of document analysis, interviews, statistical analysis. Overcoming of child's homelessness in the 1990s began with the activities of certain groups of people in the absence of government support. Now the center of work of charities funds shifted towards help orphans. Example of activities of foundation "Father's House" shows how the results could be achieved by implementing multifaceted program of correct lifestyle, the returning children to their biological families or adoption, rehabilitation parents etc. Today these funds often work in partnership with government agencies.

Keywords: homeless, orphans, charity, charities, social care center, family-type orphanage, rehabilitation.

* * *

УДК 94(477)

Гула Р. В.

доктор історичних наук, професор кафедри гуманітарних наук, Академія сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного (Україна, Львів), gula-ruslan@mail.ru

ПРИНЦИП ІСТОРИЗМУ У РОЗВИТКУ МОНАРХІЧНОЇ ІДЕОЛОГІЇ XVIII–XX СТ.

Проаналізовано основні течії у розвитку монархічної ідеології в російській історичній науці XVIII–XX ст. Розкрито змістовну сутність триади: "право-слав'я-самодержавство-народність" у поглядях офіційної історіографії. Зазначено стагнаційний характер монархічної історичної науки у аналізі принципу історизму. Методологічною основою статті стали універсальні принципи історизму та об'єктивності.

Ключові слова: монархізм, історична наука, принцип історизму.

Важливою проблемою історії України початку ХХ ст. було формування і розвиток суспільно-політичних рухів в Україні. Одним з протидіючих чинників, з якими постійно доводилося мати справу всім партіям, рухам, гурткам, групам в Україні, була охоронна ідеологія царизму. Виявлення та аналіз розповсюдження ідеології монархізму заслуговує спеціального дослідження в сучасній історичній науці.

Метою статті автор вважає розкриття загальних особливостей розвитку принципу історизму охоронної ідеології царизму в XVIII–XX ст.ст.

Аналіз історичних досліджень свідчить про досить глибоку розробку різних аспектів монархічної ідеології у роботах сучасних українських дослідників І. Омелянчука, В. Бабенко, І. Самарцева, А. Якуніної.

У суспільно-політичному житті Росії в цілому і на її околицях на початку ХХ ст. монархічна охоронна ідеологія займала домінуюче становище.

Метою охоронної ідеології царизму було, з одного боку, створення та розвиток поглядів, які стверджують у свідомості мас непорушність існування монархічних устоїв з допомогою всебічного використання політичних і релігійних інститутів, створення умов розвитку політичної, економічної та духовної основи монархічного ладу. А з іншого – не допущення формування національної та соціальної самосвідомості українського народу, чому сприяли самотньо-політичний, соціал-демократичний, національно-демократичний рухи, українська та російська література.